

In samenwerking met

BM-RAPPORT BM10315f-01 2012

Ecologische quickscan Bornsestraat 15 en 15a Weerselo

In het kader van de Flora- en faunawet

R.J.H. Schröder, 14 december 2012.

Definitief (versie 2)

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Flora- en faunawet	5
2.1	Verbodsbepalingen	5
2.2	Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)	5
2.3	Gedragscodes	7
3	Werkwijze	8
4	Omschrijving plangebied	9
4.1	Ligging van het plangebied	9
4.2	Bescherming	9
5	Resultaten	11
5.1	Vaatplanten	11
5.2	Zoogdieren	11
5.3	Vogels	12
5.4	Amfibieën	12
5.5	Vissen	12
5.6	Reptielen	12
5.7	Libellen	12
5.8	Dagvlinders	12
5.9	Overige ongewervelden	12
6	Ingreep	13
7	Toetsing aan de Flora- en faunawet	14
7.1	Vaatplanten, amfibieën, vissen, reptielen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden	14
7.2	Vogels	14
7.3	Zoogdieren	15
8	Conclusies en aanbevelingen	16
8.1	Vogels	16
8.2	Zoogdieren	16
8.3	Bescherming	16
8.4	Samenvatting	17
9	Geraadpleegde bronnen	18
9.1	Websites	18
Bijlage 1	Foto-impressie plangebied	19
Bijlage 2	Jaarrond beschermde vogels	22
Bijlage 3	Tips plaatsing kunstnest en algemene info boerenwaluw	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De familie Geelen uit Weerselo is voornemens om een woonboerderij en een viertal overige gebouwen te slopen, waarna 1 woning met inwoning dient te worden gerealiseerd.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- » Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- » Wat is de beschermingsstatus van het plangebied en de directe omgeving?
- » Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- » Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?
- » Hoe verhoudt de ingreep zich tot de beschermingsstatus van het plangebied en de directe omgeving?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader, de Flora- en faunawet, toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en fauna-inventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 7). In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle (beschermde en onbeschermde) in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving.

2.1 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.2 Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de "AmvB art. 75" van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

De AmvB verdeelt alle beschermde soorten (met uitzondering van vogels) in drie groepen. De algemeen voorkomende beschermde soorten staan in Tabel 1, de overige beschermde soorten in

Tabel 2, en de strikt beschermde soorten in Tabel 3. Voor vogelsoorten geldt een andere regeling.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- » bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- » bestendig gebruik;
- » ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Een ontheffing dient te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Toetsingscriteria daarbij zijn of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Een ontheffing moet worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën vallen of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- » er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- » de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- » er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang;

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- » dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- » bescherming van flora en fauna;
- » openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk

gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- » het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/ of verblijfplaatsen;
- » erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- » jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- » bescherming van flora en fauna;
- » veiligheid van het luchtverkeer;
- » volksgezondheid of openbare veiligheid.

2.3 Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Bij onderhavige activiteit is de gedragscode van Bouwend Nederland¹ het meest toepasselijk.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie de brochure van het ministerie van LNV: Buiten aan werk².

¹http://www.minlnv.nl/cdlpub/servlet/CDLServlet?p_file_id=36944 [datum: 14-12-2012]

²http://www.minlnv.nl/cdlpub/servlet/CDLServlet?p_file_id=14765 [datum: 14-12-2012]

3 Werkwijze

Uitgangspunt voor de gevolgde werkwijze is bijlage 6 van de uitvraag.

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 5 september 2011 werd het plangebied aan de Bornsestraat 15 en 15a in Weerselo door R.J.H. Schröder bezocht. Tijdens dit bezoek zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en habitats geïnventariseerd. Omdat de laanbeplanting langs de Bornsestraat tijdens de ruimtelijke ontwikkeling gehandhaafd blijft, is deze niet onderzocht op de aanwezigheid van boomholten.
2. Door middel van literatuuronderzoek is gekeken welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied (binnen een straal van 5 km) recentelijk zijn waargenomen. Daarbij is gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsatlassen van flora- en faunagroepen (al dan niet *online*) en voor zoogdieren ook van de literatuurlijst op www.zoogdiervereniging.nl. Voorts is gezocht naar onderzoeksrapporten via Google en is er gebruik gemaakt van de *online* databases waarneming.nl en telmee.nl.
3. Aan de hand van het veldbezoek en de geraadpleegde literatuur is op basis van *expert judgement* een inschatting gemaakt over welke beschermde flora en fauna en bijbehorende functies in het plangebied (zouden kunnen) voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op de website www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx is de beschermingsstatus van het plangebieden en de directe omgeving opgezocht.
6. Op basis van de beschreven ingreep is een inschatting gemaakt of een negatief effect op de (potentieel) aanwezige soorten en functies redelijkerwijs te verwachten is.
7. Uiteindelijk zijn de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet en aan de beschermingsstatus van het plangebied en de directe omgeving.

4 Omschrijving plangebied

4.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen in Weerselo (gemeente Dinkelland) in de provincie Overijssel. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood weergegeven.

Figuur 1. Ligging van plangebied Bornsestraat 15 en 15a Weerselo met de begrenzing in rood aangegeven. © 2011 Google.

4.2 Bescherming

Op ongeveer 2,5 kilometer ten zuidoosten van het plangebied ligt Natura 2000-gebied 'Lemselermaten'. Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Op 600 meter ten noordwesten van het plangebied ligt wel een bosgebied met cultuurgrond dat deel uitmaakt van de EHS. Het betreft de 'Mekkelhorst'.

Aangetroffen habitats

Binnen het plangebied zijn de volgende habitats aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- » woonboerderij;
- » voormalige veeschuur;
- » wagenloods (2x);

- » in gebruik zijnde veeschuur met garage;
- » laanbeplanting bestaande uit drie oude zomereiken en twee paardenkastanjes;
- » tuin;
- » garage;
- » paardenstallen;
- » rijbak;
- » verhard erf.

5 Resultaten

Op basis van de aanwezige habitats is een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna welke (mogelijk) in het plangebied voorkomt. Omdat in september is geïnventariseerd, is geen compleet beeld van alle aanwezige soorten ontstaan. Op basis van het bureauonderzoek en de aanwezige habitats was echter een goede inschatting te maken. Voor de datum van inventarisatie wordt verwezen naar hoofdstuk 3. Aangezien onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ontwikkeling valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet een beoordeling gemaakt.

5.1 Vaatplanten

Het grootste deel van het plangebied wordt ingenomen door bebouwing en bestrating. De grootste 'groene' ruimte wordt ingenomen door een tuin en de laanbeplanting langs de Bornsestraat. In de tuin bevinden zich vele struiken en vaste planten, zwarte grond en gazon. De laanbeplanting bestaat uit een drietal oude zomereiken en twee paardenkastanjes. Op het erf zijn vele algemeen voorkomende vaatplanten aangetroffen: gestreepte witbol, hanenpoot, kropaar, paarse dovenetel, ridderzuring en straatgras. Alle soorten zijn indicatief voor voedselrijke, ruderaal omstandigheden.

Uit het literatuuronderzoek zijn van de laatste vijf jaar geen beschermde vaatplanten van de tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet of van de Rode lijst bekend geworden.

Beschermde vaatplanten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet of vaatplanten van de Rode lijst worden niet binnen de begrenzing van het plangebied verwacht.

5.2 Zoogdieren

In het plangebied zijn geen zoogdieren vastgesteld. Soorten die verwacht kunnen worden zijn bijvoorbeeld konijn, egel en mol. Deze zijn allen opgenomen in Tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Uit het literatuuronderzoek zijn de laatste vijf jaar daarnaast nog de volgende juridisch zwaarder beschermde zoogdieren bekend geworden uit de omgeving: boommarter (Tabel 3 Ff-wet), eekhoorn (Tabel 2 Ff-wet), gewone dwergvleermuis (Tabel 3 Ff-wet), gewone grootoorvleermuis (Tabel 3 Ff-wet), laatvlieger (Tabel 3 Ff-wet), veldspitsmuis (Tabel 3 Ff-wet) en waterspitsmuis (Tabel 3 Ff-wet).

Vanwege de aanwezigheid van een woonboerderij en bijgebouwen, kan niet worden uitgesloten dat er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Hoewel geen spouwmuren aanwezig zijn, zijn er andere plekken die in potentie geschikt zijn: goot-, gevel- en windveerbetimmering, dakpannen en dakoverstek. Vooral de woonboerderij lijkt geschikt om vaste verblijfplaatsen te herbergen.

Het plangebied lijkt ook geschikt als foerageergebied. Daarnaast zou er langs de Bornsestraat een vliegroute aanwezig kunnen zijn in verband met de aanwezige laanbeplanting.

5.3 Vogels

Op 5 september zijn slechts een tweetal vogels vastgesteld. Het betreft: huismus en kauw. Gezien het biotoop zouden deze soorten ook broedvogel kunnen zijn in het plangebied. De meeste huismussen en kauwtjes zijn gezien in de in gebruik zijnde veeschuur. In de schuren zijn in totaal vier nesten van boerenwaluw aangetroffen (oude veeschuur en paardenstal). Deze zijn waarschijnlijk in 2011 bezet geweest. In de wagenloods tussen de in gebruik zijnde veeschuur en de oude veeschuur, is mogelijk een nest van de merel aanwezig.

Uit het literatuuronderzoek zijn de laatste vijf jaar daarnaast nog de volgende broedvogels bekend geworden uit de omgeving: boomkruiper*, buizerd, gaai, groene specht*, groenling*, grote bonte specht*, grote lijster*, grutto, houtduif*, kievit, merel*, ooievaar, patrijs, pimpelmees*, ringmus*, scholekster, spreeuw*, tjiftja*, turkse tortel, vink*, wilde eend, winterkoning*, zwarte kraai* en zwarte roodstaart*. De met een * gemarkeerde soorten zouden in principe op het erf van de Bornsestraat 15 en 15a tot broeden kunnen komen.

De eigenaar (fam. Geelen) heeft recent ook patrijzen waargenomen. Deze komen voor op de gras- en bouwlanden buiten de begrenzing van het plangebied.

Hoewel geen aanwijzingen zijn gevonden voor hun aanwezigheid, lijkt het erf als jachtgebied en vaste verblijfplaats zeer geschikt voor kerkuil en steenuil.

5.4 Amfibieën

Binnen de begrenzing van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Het voorkomen van amfibieën is daarom onwaarschijnlijk.

5.5 Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Het voorkomen van vissen is daarom onwaarschijnlijk.

5.6 Reptielen

Het plangebied is als leefgebied ongeschikt voor beschermde reptielen.

5.7 Libellen

Het plangebied is als leefgebied ongeschikt voor beschermde libellen.

5.8 Dagvlinders

Het plangebied is als leefgebied eveneens ongeschikt voor beschermde dagvlindersoorten.

5.9 Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde diersoorten worden op basis van de aanwezige biotopen in het plangebied niet verwacht.

6 Ingreep

Aveco de Bondt bv uit Rijssen is voornemens om alle gebouwen te (laten) slopen, waarna 1 woning met inwoning dient te worden gerealiseerd.

7 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Op basis van de resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Hierdoor is duidelijk geworden voor welke soorten mogelijk een negatief effect optreedt en of hiervoor aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist is.

7.1 Vaatplanten, amfibieën, vissen, reptielen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep zal voor deze soortgroepen dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden.

7.2 Vogels

Het plangebied biedt aan meerdere vogelsoorten gelegenheid tot nestelen. Daarvan is er één die opgenomen is in categorie 5 van de Flora- en faunawet: boerenwaluw. Zij broedt in een oude veeschuur en een paardenstalling. Omdat deze gebouwen in het kader van de ruimtelijke ontwikkelingen, op de nominatie staan gesloopt te worden, zullen deze broedplaatsen verdwijnen. Naast deze soort worden de volgende soorten van deze categorie verwacht: bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, zwarte kraai en zwarte roodstaart. De meeste van deze soorten zullen echter uitsluitend in de oude opgaande laanbeplanting tot broeden komen. De grauwe vliegenvanger, spreeuw en zwarte roodstaart zijn veelal aan bebouwing gebonden.

Samenvattend kan worden gesteld dat van de boerenwaluw dient te worden nagegaan of de geplande maatregelen geen afbreuk doen aan het biotoop, zodanig dat de populatie van de betreffende soorten in gevaar komen. Het leefgebied voor de soort ter plekke van het projectgebied dient in essentie in stand te blijven.

Om de lokale populatie boerenwaluw te behouden, zullen de nieuwe gebouwen toegankelijk gemaakt moeten worden. Dat kan door de grote staldeur(-en) van de nieuwe veeschuur in het broedseizoen in ieder geval deels open te houden, zodat de waluwen in en uit de gebouwen kunnen vliegen. Om de toegankelijkheid verder te vergroten, dienen de (houten) deuren van de overige nieuwe gebouwen zo verzaagd te worden dat ook de bovenste helft open kan staan. Om de toegankelijkheid verder te vergroten, dienen één of meerdere ruiten per gebouw niet geplaatst te worden. Aldus kunnen de boerenwaluwen de nestplaatsen altijd bereiken. Als bovengenoemd wordt uitgevoerd, is hiermee wettelijk voldaan aan hetgeen in de Flora- en faunawet is vermeld.

Hoewel de in paragraaf 7.2 genoemde maatregelen wettelijk voldoende zijn, kan de kolonisatie van de nieuwe veeschuur nog verder worden vergroot. Daartoe stelt Ecologisch Adviesbureau Schröder voor om 5 tot 10 kunstnesten voor de boerenwaluw op te hangen. Deze dienen nabij het plafond bevestigd te worden, minimaal een meter verwijderd van locaties (bijv. staanders of palen) die voor predatoren zoals katten bereikbaar zijn. In bijlage 3 staan nog meer tips voor het adequaat plaatsen

van kunstnesten.

Indien deze aanbevelingen worden overgenomen, zal de bouw van beide woningen geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden.

Naar de grauwe vliegenvanger, spreeuw en zwarte roodstaart zal aanvullend onderzoek plaats moeten vinden om vast te kunnen stellen of zij daadwerkelijk gebruik maken van het onderzoekgebied.

Omdat het plangebied in potentie geschikt is voor kerk- en steenuil, zal daartoe aanvullend onderzoek plaats moeten vinden. Zij staan namelijk vermeld in respectievelijk categorie 3 en 1 van de aangepaste lijst van broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Dat betekent dat zij jaarrond beschermde nesten hebben. Ook het verstoren van vaste verblijfplaatsen (nesten en/of rustplaatsen) is niet toegestaan.

7.3 Zoogdieren

Hoewel tijdens het veldbezoek geen zoogdieren zijn waargenomen, worden zij wel verwacht. Aanvullend onderzoek wordt voorgesteld voor de steenmarter en vleermuizen. Andere zwaardere beschermde soorten worden niet verwacht in het plangebied. Met betrekking tot het vleermuizenonderzoek dienen minimaal twee bezoeken tussen 15 mei en 15 juli en minimaal twee bezoeken in de periode 15 augustus-eind september gebracht te worden. De steenmarter kan tijdens dat onderzoek ook onderzocht worden.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep negatieve effecten te verwachten zijn op:

- » vogels;
- » zoogdieren.

8.1 Vogels

Alle vogels in Nederland (behalve exoten) zijn beschermd middels de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Voor deze groep kan in de meeste gevallen geen ontheffing worden aangevraagd. In de praktijk betekent dit dat verstoren, verontrusten, doden en dergelijke niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. In de overige periode zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het noodzakelijk met de werkzaamheden (o.a. kappen en snoeien van bomen en struiken en de sloop van de gebouwen) te starten ruim buiten het broedseizoen. Globaal kan worden gezegd dat het broedseizoen voor vogels ligt tussen 15 maart en 15 juli. Formeel is het (bewoonde) nest van een broedvogel beschermd. De broedperiode is dus een indicatie. Ook daarbuiten zijn nesten van broedvogels beschermd.

Uit de resultaten blijkt dat bij uitvoering van de huidige ontwikkelingsplannen, de broedplaats van boerenzwaluw verdwijnt uit het plangebied. Omdat niet is aangetoond dat er in de omgeving alternatieve broedplaatsen voorhanden zijn, is het noodzakelijk om de nieuwe gebouwen toegankelijk te maken voor deze vogel. Daarnaast zouden aanvullend kunstnesten kunnen worden opgehangen.

Naar de volgende soorten dient aanvullend onderzoek plaats te vinden: grauwe vliegenvanger, kerkuil, spreeuw, steenuil, zwarte roodstaart. Dit onderzoek kan eventueel worden gecombineerd met het vleermuizenonderzoek.

8.2 Zoogdieren

Alle vleermuizen en de steenmarter zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Omdat het juridisch zwaarder beschermde soorten betreft en aanwezigheid niet kan worden uitgesloten, is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek kan eventueel worden gecombineerd met het broedvogelonderzoek.

8.3 Bescherming

Het plangebied ligt niet in of in de onmiddellijke nabijheid van een Natura 2000-gebied en maakt geen deel uit van de EHS. Wel ligt het plangebied op 2,5 kilometer van het Natura 2000-gebied 'Lemselermaten', en op 600 meter van de EHS ('Mekkelhorst'). Uitvoering van de plannen hebben echter geen negatief effect op deze EHS. Met deze twee beschermingsaspecten behoeft dan ook geen rekening te worden gehouden.

8.4 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op basis van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet zal worden verhinderd. Hiervoor dient echter wel

rekening te worden gehouden met het voorkomen van boerenwaluw.

Daarnaast dient aanvullend onderzoek plaats te vinden naar diverse broedvogels, steenmarter en vleermuizen. Bij eventueel voorkomen daarvan zal getoetst moeten worden of de ruimtelijke ontwikkeling schade kan veroorzaken aan de populaties en of mitigerende en/of compenserende maatregelen noodzakelijk zijn. Indien vleermuizen en steenmarter worden aangetoond, dan zal een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd.

9 Geraadpleegde bronnen

9.1 Websites

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

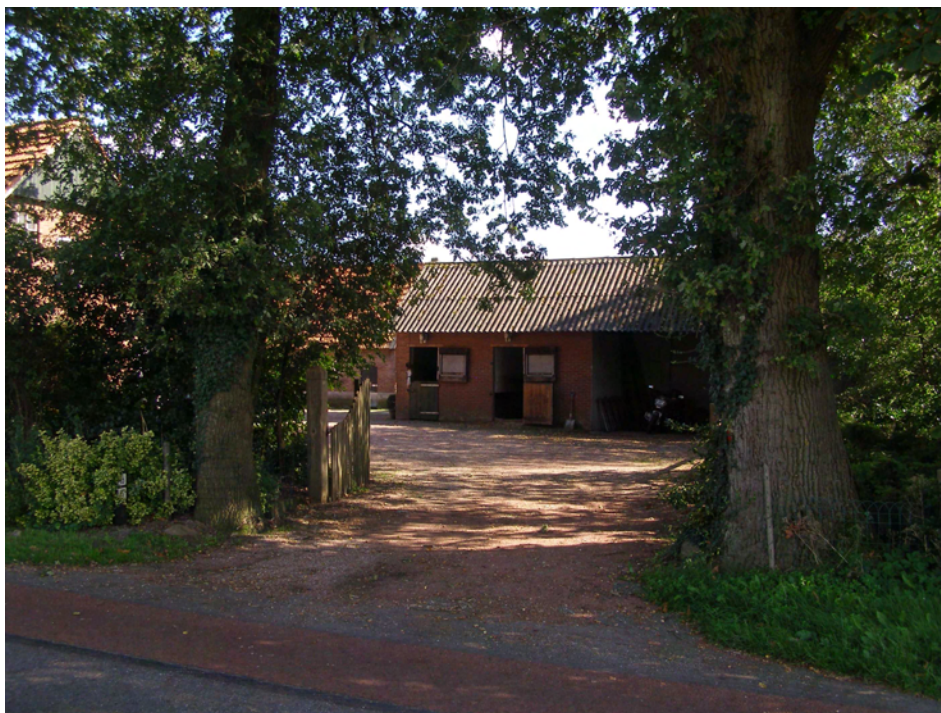
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Afbeelding 1. Voormalige veeschuur: broedplaats boerenwaluw.

Afbeelding 2. Garage nabij woonboerderij.

Afbeelding 3. Oprit met oude eiken en paardenstallen op de achtergrond.

Afbeelding 4. Woonboerderij.

Afbeelding 5. Paardenstallen met rijbak.

Afbeelding 6. Ingang veeschuur (rechts) met garage.

Bijlage 2 Jaarrond beschermde vogels

Het Ministerie van LNV heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- » Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- » Buizerd (*Buteo buteo*)
- » Gierzwaluw (*Apus apus*)
- » Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- » Havik (*Accipiter gentilis*)
- » Huismus (*Passer domesticus*)
- » Kerkuil (*Tyto alba*)
- » Oehoe (*Bubo bubo*)
- » Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- » Ransuil (*Asio otus*)
- » Roek (*Corvus frugilegus*)
- » Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- » Sperwer (*Accipiter nisus*)
- » Steenuil (*Athene noctua*)
- » Wespendif (*Pernis apivorus*)
- » Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het LNV-Loket:

http://www.hetlnvloket.nl/portal/page?_pageid=122,1780644&_dad=portal&_schema=portal (laatste raadpleging 1-2-2010).

Bijlage 3 Tips plaatsing kunstnest en algemene info boerenzwaluw

Bij voorkeur het kunstnest plaatsen in een permanent geopende schuur of loods, plaatsen waar de boerenzwaluw zich thuis voelt. Als dank voor het gebruik vangt de boerenzwaluw muggen.

Aanwijzingen voor het juist ophangen van een hulpplankje of kunstnest voor de Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*).

Zwaluwen hebben plakkerige klei nodig voor de (af)bouw van hun nest en een liefst ruw aanhechtingspunt voor de bodem ervan, zoals een richel of een spijker. De klei moet dus de juiste samenstelling hebben, anders lukt de bouw niet; modder die te zanderig is plakt niet en de ijverig verzamelde kluitjes prut laten los bij het opdrogen. Juist bij het ontbreken van bovengenoemde voorwaarden kunnen hulpplankjes of kunstnesten die speciaal zijn ontworpen voor de Boerenzwaluw, uitkomst bieden.

De Boerenzwaluw is een graag geziene zomergast in onze Lage Landen. Hij accepteert graag uw hulp maar de Boerenzwaluw is een binnenbroeder, dus een buitenbeentje. Wil het daadwerkelijk tot broeden komen, houd u dan rekening met...

Vanaf begin april een (halve) deur, raampje (of speciaal "vlieggat"*) van stal of schuur openhouden, zodat de Boerenzwaluwen *permanent toegang* hebben tot de nestruimte! Zorg voor een vrije "aanvliegroute".

De Boerenzwaluw broedt als enige zangvogel liefst binnen en geeft de voorkeur aan relatief kleine, beschutte ruimten*. Het hulpplankje of kunstnest moet op een min of meer "verborgen" plaats worden opgehangen, liefst in het schemerdonker vanwaar de zwaluwen naar het licht van een open deur of open raam kunnen kijken.

Plaats geen kunstnest op een tochtige plek; aan tocht hebben ze een hekel!

Tussen nest en zoldering ongeveer 15cm ruimte houden, anders kunnen de ouders hun jongen niet goed voeren en kunnen de jongen hun vleugelspieren niet oefenen bovenop de nestrand, vlak voordat zij uitvliegen.*

Bied geen nestgelegenheid aan onder een plat, niet geïsoleerd dak; door de enorme hitte die daar vlak onder kan ontstaan door zonnestraling, leggen de jongen het loodje!_

Er moeten modderplaatsen* in de onmiddellijke omgeving van de nestruimte aanwezig zijn, hetzij van nature, hetzij aangelegd. Op die manier verliest de Boerenzwaluw niet de in hun genen opgeslagen "kennis en kunde" voor het bouwen van een nest. Bovendien is het heel erg leuk om te zien hoe een zwaluw dat doet: het verzamelen van modder!

Hang geen lijmstrips tegen vliegen in de nestruimte; het leed is niet te overzien wanneer hun vleugels ermee in aanraking komen! Bovendien bestaat er geen betere en milieuvriendelijker insectenbestrijder dan de Boerenzwaluw; per seizoen vangt één Boerenzwaluw 500.000 vliegende insecten! Een zwaluwgezin met gemiddeld twee legsels ruimt minstens vijf miljoen insecten op!

Mocht er in de laatste (= 3^e) week dat de kuikens nog in het nest zitten, overlast* worden ondervonden door de uitwerpselen die ze vanaf dat moment zelf "netjes" over de rand laten vallen, leg dan wat kranten op die plek neer – doe deze eventueel in een laag kistje - of strooi wat zand onder het nest. Over fietsen, auto of grasmaaier kan een oud douchegordijn dienst doen of een stuk landbouwplastic.

Door waslijndraad of een touw te spannen tussen gebouwen, bomen of een pergola, liefst in de onmiddellijke omgeving van de nestruimte, bewijst u niet alleen de jongen en hun ouders een dienst maar u krijgt er zelf heel veel kijkplezier door. De jongen zitten er buiten bereik van katten op de uitkijk, hun ouders kunnen hen vliegensvlug voeren, ze kunnen al wachtend de omgeving goed in zich opnemen en als er onraad dreigt, zitten ze zo in hun veilige nest.

(bron: Vogelbescherming).